**Jatkolausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle**

**Yhteenveto**

Uber toivottaa lakiesityksen liikennekaareksi tervetulleeksi. Erityisen tervetulleita ovat pyrkimykset lisätä uuden teknologian käyttöönottoa, digitalisaatiota ja uusia liiketoimintamalleja liikennesektorilla.

Liikennekaaren pitkä, 1.7.2018 asti kestäväksi kaavailtu siirtymäaika on kuitenkin ongelmallinen. Siirtymäaika voi aiheuttaa merkittäviä markkinahäiriöitä sekä vaikeuttaa hallinnollisten tehtävien sujuvaa toteuttamista. Siirtymäaika tulisikin käyttää hallinnollisten valmiuksen kasvattamiseen ja markkinan vaiheittaiseen avaamiseen ja kasvattamiseen uusia lupia lisäämällä. Näin liikennekaaren uudistuksista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty ja mahdollisia markkinahäiriöitä ja hallinnollisia haasteita voitaisiin vähentää.

Uberin ehdotus on, että Trafi ottaa vastuulleen ELY:n taksilupien hallinnoinnin jo siirtymäajan puitteissa. Näin Trafi pystyy valmistautumaan liikennekaaren voimaantuloon kesällä 2018. Lisäksi Trafille tulisi antaa mandaatti myöntää lisää lupia, jotta olemassa olevaan kyytipalvelujen piilevään kysyntään voitaisiin vastata jo siirtymäaikana.

Lupien asteittaisella avaamisella olisi merkittäviä työllisyysvaikutuksia, kun useat uudet yrittäjät voisivat alkaa tarjota kyytipalveluja. Erityisesti pitkään taksialalla olleiden, työntekijöinä toimivien kuljettajien joukosta löytyy varmasti monia, joita itsenäinen yrittäjyys kiinnostaa, mutta joiden ei nykyisen jäykän lupajärjestelmän puitteissa ole ollut mahdollista saada taksilupaa vaikka kaikki vaatimukset täyttyisivätkin. Lupien lisääminen siirtymäaikan nykyjärjestelmän puitteissa antaisikin näille toimijoille mahdollisuuden ryhtyä taksiyrittäjäksi ennen kuin liikennekaari mahdollistaa sen laajemmin.

Järkevästi toteutettu siirtymäaika mahdollistaisi myös liikennekaaren III vaiheen alkuperäisessä aikataulussa, eli loppuvuodesta 2018 voitaisiin jo arvioida uudistusten toteutumista ja vaikutuksia. Mikäli uuteen järjestelmään siirrytään vasta kesällä 2018, ei arviota todennäköisesti voida toteuttaa suunnitellussa aikataulussa.

**Nykyinen tarjonta ei vastaa kysyntää**

Liikennepalveluiden heikosta tarjonnasta nykytilanteessa ja siten piilevästä kysynnästä on vahvoja todisteita. Esimerkiksi Helsingissä taksilupien määrä ei ole pysynyt väestönkasvun vauhdissa – vuonna 2016 lähes 630 000 asukkaan kaupungissa on vain 1 220 taksilupaa. Tämä on 2% vähemmän kuin 2010, jolloin kaupungissa oli 1 246 taksilupaa. Tämä siitä huolimatta, että Helsingin asukasluku on vastaavana aikana kasvanut 7,8% (583 000:sta 628 000:een)

***Taksit ja yksityiset kuljettajat 1000:tta asukasta kohti muutamissa kaupungeissa (noin):***

| | |
|---|---|
| ***Helsinki**** | ***1.9*** |
| ***Rooma**** | ***3.4*** |

| | |
|---|---|
| ***Amsterdam*** | ***6.6*** |
| ***Tukholma*** | ***7.1*** |
| ***Lontoo*** | ***12*** |
| ***New York*** | ***13.5*** |

***Merkitsee markkinaa, missä lupien määrää on säännelty ja rajoitettu

Kilpailuviranomaiset ympäri maailmaa ovat kiinnittäneet huomiota piilevään kysyntään johon tarjonta ei pysty vastaamaan. Esimerkiksi Australian Kilpailu- ja kuluttajakomissio (ACCC) päätyi johtopäätökseen, että Uberin kaltaiset palvelut vastaavat piilevään kysyntään. Vuoden 2014 raportissaan[1] komissio totesi, että "näiden palvelujen etuna on, että ne ovat responsiivisia matkustajien tarpeita kohtaan (helpottaen kuluttajien mahdollisuuksia löytää, järjestää ja maksaa liikennepalveluista) ja mahdollistavat palveluiden kehittämisen (luotettavuus, siisteys) kuluttajien täyttämätöntä kysyntää vastaavaksi. Kilpailuviranomaiset Suomessa, Tanskassa, Ranskassa, Saksassa, Italiassa, Irlannissa, Norjassa, Espanjassa ja Iso-Britanniassa sekä viranomaiset EU-tasolla ovat myös ottaneet kantaa innovatiivisten matkustussovellusten puolesta todeten niiden olevan kuluttajien hyödyksi.

**Järkevä siirtymäaika**

Liikennepalveluiden vahva piilevä ja täyttämätön kysyntä yhdistettynä heikkoon tarjontaan ja vähäiseen lupien määrään johtaa siihen, että lupakiintiöiden poistuessa heinäkuussa 2018 uusien lupien kysyntä on todennäköisesti hyvin voimakasta. Tämä voi johtaa lupaviranomaisen ylikuormittumiseen ja markkinahäiriöihin, kun suuri määrä uusia tulokkaita pyrkii markkinalle samaan aikaan.

Esimerkiksi Helsingissä tarjonnan nouseminen samalle tasolle suhteessa 1000 asukkaaseen kuin Tukholmassa – vertailukelpoinen ja tuttu kaupunki – tarkoittaisi yli 3 000 uutta lupaa. Vähintään merkittävä osuus tuhansista nykyisistä taksikuljettajista hakisi lupia liikennekaaren kautta.

Vaikka Uber tukee voimakkaasti lupakiintiöiden poistamista ilman siirtymäaikaa, pitäisi suunnittelun siirtymäajan puitteissa prosessi uusien lupien myöntämiseksi aloittaa jo vuoden 2017 aikana. Trafin tulisi voida myöntää uusia lupia jo nyt vastatakseen piilevään kysyntään ja tasoittaakseen uudistuksen vaikutuksia myös palveluntarjoajien osalta.

**Taloudelliset mahdollisuudet kuljettajille**

Kysyntä ja kiinnostus Uberin kaltaisia palveluita kohtaan korostaa uusien liikennepalvelujen tarvetta. Samalla se on merkki myös kiinnostuksesta itsenäistä yrittämistä kyydinjakopalveluiden saralla. Jo nyt Helsingissä on satoja ihmisiä, jotka ovat valinneet Uberin alustan ja tarjoavat sen kautta turvallisia ja luotettavia kyytejä kymmenille tuhansille

[1] Australian Kilpailu- ja kuluttajakomission raportti kilpailupolitiikkakatsaukseen (Kesäkuu 2014) - Australian kilpailupolitiikan uudistaminen
http://competitionpolicyreview.gov.au/files/2014/06/ACCC.pdf

asukkaille ja turisteille. Uberin sovellukseen on tämän lisäksi rekisteröitynyt tuhansia potentiaalisia kuljettajia, mikä kertoo vahvasta kiinnostuksesta kyydinjakopalveluita ja niiden tarjoamia taloudellisia mahdollisuuksia kohtaan.

Myöntämällä uusia lupia jo vuonna 2017 ennen vuoden 2018 laajempaa uudistusta, Trafi voisi tarjota varmuutta niille, jotka jo nyt ajavat käyttäen Uberin sovellusta, ja näin mahdollistaa, että he voisivat jatkossa tienata elantonsa ja jakaa kyytejä ihmisille. Vastaavasti järkevä siirtymä mahdollistaisi esimerkiksi nykyisille taksikuljettajille mahdollisuuden ryhtyä itsenäiseksi yrittäjäksi, mikä lisäisi taloudellisia hyötyjä heille itselleen, kuluttajille ja yhteiskunnalle.

**Ehdotus muutoksesta**
Uber ehdottaa, että liikennekaaren VII osaan lisätään uusi pykälä ensimmäisen pykälän jälkeen. Uusi pykälä siirtäisi taksilupien hallinnon ja siihen liittyvät tehtävät Trafille 1.7.2017.

Hallinnollisen kapasiteetin varmistamiseksi myös nykyistä 2 §:ää, *Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös,* tulisi muuttaa niin, että henkilöstö ei siirry Trafiin vasta lain tullessa voimaan, vaan jo 1.7.2017.